

“Betreden van een bos is altijd op eigen risico”

Her en der verschijnen de laatste weken bordjes in de bossen dat we moeten oppassen op agressieve buizerds. Dat is prettig voor ons als bezoekers. Maar betekent het ook als er ergens geen bordjes staan, dat er dan ook geen buizerds zijn? En ben je als bosbeheerder meer verantwoordelijk voor een agressieve buizerd als je geen waarschuwbordje neer zet? In dit nummer van het Vakblad schrijft onze vaste columnist over de juridische achtergrond van dit vraagstuk. Werken we in Nederland wat dit betreft naar Amerikaanse toestanden of blijft het betreden van een bos altijd op eigen risico?

— Lotty Nijhuis (journalist)

Geert Timmermans, stadsecoloog gemeente Amsterdam

“We gaan uit van het gezond verstand van onze bezoekers en nemen waar nodig maatregelen”

“In Amsterdam hebben we verschillende bossen en groengebieden. Dat varieert van struimbossen als het Geuzenbos tot het Amsterdamse Bos, dat meer een recreatiebos is. In het Geuzenbos zijn geen paden en dwaal je vrij door het gebied. We gaan daar uit van een eigen risico van de bezoeker. Anders werkt het niet: omdat mensen overal rondlopen zou je bij een onveilige situatie het hele bos om moeten zagen of af moeten sluiten. In het Amsterdamse Bos kijken we veel meer naar veiligheid. We hanteren een veiligheidsnorm van 25 tot 30 meter rond de paden. We kijken regelmatig of er takken scheef hangen. Bomen die onveilig zijn worden omgezaagd.

We gaan er vanuit dat als het keihard stormt mensen zelf het besef hebben dat het onverstandig is in het bos te lopen. In specifieke gevallen, zoals een eikenprocessierups, nemen we aanvullende maatregelen en zetten we desnoods een stuk bos af. Ook werken we nu aan een project met Canadese populieren, die op verschillende plekken in en rond de stad gevaarlijke situaties op kunnen leveren door takbreuk. Risicovolle bomen zagen we om. Hetzelfde geldt voor de essen in het Amsterdamse Bos, waar we last hebben van essentaksterfte. Die bomen houden we extra goed in de gaten. Kortom, we gaan uit van het gezond verstand van onze bezoekers en nemen waar nodig maatregelen. Dat heeft nog nooit problemen opgeleverd.”

Derik Huizer, Onderlinge Bossen Verzekering

“Maar wat als zijn zontje van vier het bos in gaat? Die kan niet lezen”

“Een bos- of natuurertereigenaar heeft in verschillende situaties een zorgplicht. Een zorgplicht wanneer hij kan verwachten dat het publiek een terrein zal betreden waar een bepaald gevaar is, zoals brand of vallende takken. Of een zorgplicht ten aanzien van een werknemer, die de ziekte van Lyme oploopt. Maar of en wanneer hij aansprakelijk is, is niet zwart-wit.

Stel, je weet als beseigenaar dat het onveilig is in je bos, en je zet een bordje ‘verboden toegang’ neer. Gaat de buurman vervolgens het bos in en hij krijgt een tak op zijn hoofd, dan kun je je beroepen op dat bordje. Maar wat als zijn zontje van vier het bos in gaat? Die kan niet lezen. Dan is een bordje geen adequate maatregel en had je een andere barrière moeten treffen.

Ander voorbeeld: je hebt als bos- of natuurertereigenaar de plicht om ieder jaar de takken langs doorgaande wegen te controleren. Als iemand met een storm het bos ingaat, en hij wordt geraakt door een tak, dan is dat een vorm van risico-aanvaarding. Maar wat als iemand jaren later een tak op zijn hoofd krijgt, ten gevolge van die storm? Dan heb je niet aan je verplichting voldaan.

De beseigenaar heeft een zorgplicht en als bezoeker aanvaard je soms een zeker risico. Een rechter zal in iedere situatie aan de hand van criteria bekijken of iemand aansprakelijk gesteld kan worden: hoe groot was het risico, hoe groot was de schade, et cetera. Bij dezelfde schade aan verschillende personen kan dus anders gehandeld worden. En zelfs als je als terreineigenaar alles op orde hebt, kun je alsnog aansprakelijk worden gesteld.”

U kunt aan deze tekst geen rechten ontleenen.

Ivon Benus, Routebureau Groningen

“Er is altijd het risico van een ontsnapte stier als je in weilanden gaat wandelen, ook als een boer de boel op orde heeft”

“Landschapsbeheer Groningen is de uitvoeringsorganisatie van Stichting Routebureau Groningen. Routebureau Groningen is het platform voor routegebonden recreatie in Groningen. We werken daarbij onder andere samen met boeren en andere terreineigenaren om het landschap open te stellen voor een breder publiek. Zo faciliteren we bijvoorbeeld bij de openstelling van boerenlandpaden. Een boer stelt dan een stukje van zijn land ter beschikking voor wandelaars. Wij kunnen via de provincie een verzekering regelen tegen schade die een wandelaar misschien aan zijn terrein toebrengt. De wandelaar heeft de verantwoordelijkheid voor zijn eigen veiligheid. Een boer moet natuurlijk zorgen dat het allemaal veilig is, maar een wandelaar kiest wel of niet voor de ongebaande paden en accepteert daarmee wel of niet een groter risico. Er is altijd het risico van een ontsnapte stier als je in weilanden gaat wandelen, ook als een boer de boel op orde heeft. Het uitzetten van boerenlandpaden gaat altijd bottom-up. Dan zeggen dorpsbewoners: bij boer Pieters ligt een mooi stukje pad dat onderdeel kan worden van een dorpsommetje. We kijken dan of boer Pieters daarvoor open staat. Onze ervaring is dat een boer heel goed zelf kan inschatten of veiligheid van wandelaars gewaarborgd is. Bovendien worden onze routes regelmatig door vrijwilligers nagelopen. Zaken die niet in orde zijn worden verholpen. Als een pad echt niet veilig blijkt, sluiten we hem af en verleggen we de route.”

John Houtveen, Teamleider Toezicht en Handhaving bij Recreatie Midden-Nederland

“Je kunt ons erop aanspreken als wij aantoonbaar nalatig of onzorgvuldig zijn in de uitvoering van onze taken, waardoor er onveilige situaties ontstaan voor onze gasten”

“Recreatie Midden-Nederland beheert diverse recreatieterrijnen, plassen, stranden, havens en routes voor de vier schappen in het midden van het land. Dat doen wij vakkundig, professioneel en met respect voor natuur en landschap, zodat iedereen in een veilige, schone en aantrekkelijke omgeving kan recreëren. Ook houden wij toezicht op naleving van wettelijke regels en voorschriften en waarschuwen wij als wij zien dat mensen zichzelf of anderen in gevaar brengen. Maar uiteindelijk is iedere bezoeker van onze terreinen vooral zelf verantwoordelijk voor zijn of haar gedrag en veiligheid. Je kunt ons erop aanspreken als wij aantoonbaar nalatig of onzorgvuldig zijn in de uitvoering van onze taken, waardoor er onveilige situaties ontstaan voor onze gasten. Maar dat geldt niet voor risico's die zich misschien voordoen als gevolg van onvoorspelbaar gedrag van natuur, dier én mens. Wij kunnen bijvoorbeeld waarschuwen voor aanwezigheid van wild met jongen, roofvogels met nesten en dergelijke. Maar dat soort relatieve 'gevaren' horen nu eenmaal bij een natuurlijke omgeving zoals wij die beheren. Het gaat ons vooral om de kwaliteiten, die op natuurwaarden gericht beheer met zich meebrengen voor de recreant. Die moet zich bewust zijn van eventuele risico's die daar nu eenmaal bij horen. Waarschuwborden zullen wij dan ook in uitzonderlijke gevallen plaatsen. Dat doen wij wel bij bijvoorbeeld onze zwemplassen. Zodat onze gasten weten dat ze veilig kunnen zwemmen als ze zich bewust zijn van de waterdiepte, er een ballenlijn ligt en een bord met de ge- en verboden die ter plaatse gelden.”